І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 1. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го СІЧНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 4, 1961 No. 1. VOL. LXVIII.

87-ИЙ КОНҐРЕС ПОЧАВ ПРАЦЮ

Вашинґтон.—3-го січня новий, 87-ий Конґрес почав працю. На першому місці є кілька проєктів, які Кеннеді вважає за дуже пильні, і їх треба б впершу чергу ухвалити. Напередодні праці 87-го Конґресу в дні -2го січня демократичні члени обидвох палат плянували зміни реґуляміну, щоб влегшити працю демократичній більшості над здійсненням програми, що її плянує нововибраний президент Джан Ф. Кеннеді. Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн поробив заходи, щоб змінити деяких членів Комісії Правил в Палаті, бо вони, як південні демократи, не допускають до ухвалення реґуляміновиx змін, бо теперішні правила дозволяють південним конґресменам не допускати до ухвалення таких законопроєктів, які уважають за шкідливі для Півдня. Рейбирн плянує „вичистити" з Комісії Правил конґресмена з Міссіссіпі Вілляма М. Колмера, який явно виступав проти кандидатури Кеннеді. Коли б Колмер не був членом Комісії Правил, тоді демократи мали б в ній більшість у відношенні 7:5 і могли б змінити правила цієї Комісії та ухвалити там такі проєкти, які відповідають ліберальній більшості в Палаті. Подібно діється і в Сенаті, де ліберальна група з обидвох партій старається змінити так реґулямін нарад в Сенаті, щоб внеможливити обструкцію південних сенаторів, які за допомогою так званого філібастеру не допускають до тих ухвал, які вважають невідповідні для південних стейтів. Представники лібералів в Сенаті вважають, що їм вдасться ухвалити потрібні зміни в реґуляміні. Обидві Палати починають працю в 12-ій год. вполудне 3-го січня. Сенат відкриває віцепрезидент Ричард М. Ніксон, який проводитиме ним аж до 20-го січня, коли віддасть провід нововибраному віцепрезидентові Линдонові Б. Джансонові. Урядовець Палати Репрезентантів відкриє Палату і буде нею проводити аж до того часу, коли виберуть нового спікера, яким буде вже 10-ий раз Сем Рейбирн. Зміни в Комісії Правил має ще затвердити Демократичний Комітет для справ комісій, а після того ціла Палата голосуванням вибрати має нових членів в Комісії Правил. Коли б Демократичний Комітет для справ комісій відмовився затвердити плян Рейбирна замінити конґресмена Колмера іншим конґресменом, тоді боротьба за членство в Комісії Правил продовжилася б. Гадають, що вдасться змінити членів Комісії Правил в Палаті, але в політичних колах міркують, що важче буде змінити реґулямін нарад Сенату, який там обов'язує вже довгі роки, і в обороні якого виступають і ті сенатори, які неприхильно ставляться до обструкції в Сенаті. Обраховують, що вже є 48 сенаторів за те, щоб змінити сенатський реґулямін, але до більшости треба б 51-го голоса більшости. Якщо ліберальні республіканські сенатори не підтримають своїх ліберальних демократичних колеґ, то важко буде знайти більшість в Сенаті, потрібну до зміни реґуляміну. Рахують на допомогу Джансона в цій справі, який тепер, як віце-президент і як провідник Сенату буде підтримувати лібералів в цій справі. Деякі демократичні сенатори з Півдня мають підтримуванти лібералів в цій справі, але, як справа стояла перед відкриттям Сенату, не було певних виглядів на те, що знайдеться потрібна більшість, щоб підтримати ліберальні пропозиції.

КЕННЕДІ НАЙМЕНУВАВ МекКЛОЯ НА ДОРАДНИКА В СПРАВАХ РОЗЗБРОЄННЯ

Палм Біч, Флорида. — Новообраний президент Джан Ф. Кеннеді 2-го січня найменував колишнього американського високого комісаря в Німеччині Джана Дж. МекКлоя на головного дорадника в справах роззброєння. МекКлой був комісарем ЗДА в Німеччині від 1947 - 1952-го року, а пізніше був головою банку Чейс Манґеттен в Ню Йорку, з якого то посту минулого тижня зрезиґнував і мав перейти до приватної адвокатської праці. В політичних колах гадають, що найменування МекКлоя на дорадника в справах роззброєння свідчить про те, що Кеннеді хоче, щоб в якнайкоротшому часі можна було виявити, чи СССР дійсно хоче порозуміння в справі атомового роззброєння. МекКлой як комісар ЗДА часто конферував із представниками СССР в Німеччині. Переговори в справі атомової контролі починаються в Женеві вже 7-го лютого. Вони тривають вже два роки, а 5-го грудня м. р. відкладено їх на два місяці. — 31-го грудня Кеннеді найменував на окремого асистента в справах крайової безпеки 41-річного декана філософічного факультету Гарвардського університету республіканця — Джорджа Бонді, хоч массачусетський губернатор - демократ і колишній приятель Кеннеді Фостер Фурколо був проти цієї номінації, називаючи професора Бонді особою, яка не має кваліфікацій, щоб зайняти це становище, і якій „не можна б довіряти". Того самого дня Кеннеді найменував на адміністратора Будівельної Агенції 51-річного урядовця міської управи і Ню Йорку Роберта С. Вівера, який є неґритянського походження і який буде першим неґром, що займатиме таке високе становище в адміністрації. Буафейле Джовнс і Атланти дістав номінацію на окремого асистента секретаря здоров'я, виховання і добродійности. Кеннеді повідомив журналістів, що він пропонував урядове становище колишньому нюйоркському конґресменові Френклінові Д. Рузвелтові, молодшому. Рузвелт заявив, що він старатиметься полагодити свої приватні бизнесові справи, щоб могти зайняти якийсь пост в адміністрації Кеннеді. Президент-елект заявив, що губернатор Фурколо з чисто політичних і особистих причин виступив проти номінації Бонді, який вповні заслуговує на довір'я. Кеннеді казав, що в своєму кабінеті має вже двох республіканців — секретаря скарбу Даґлеса Діллона і секретаря оборони Роберта МекНамару. Новообраний президент заявив, що вибирає своїх співробітників без огляду на те, чи вони його підтримували, бо цінить на їх здібності. Нюйоркський посадник Роберт Ваґнер ґратулював Віверові; своє вдоволення з цієї номінації висловило і Крайове Товариство для Поступу Кольорових Народів.

КОМУНІСТИ ПОЧАЛИ ОФЕНЗИВУ В ЛЯОСІ. АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА НА ТИХОМУ ОКЕАНІ В СТАНІ ЗБРОЙНОГО ПОГОТІВЛЯ

Вашинґтон. — У зв'язку із новою офензивою комуністичних „повстанців" в Ляосі, підтримуваних Совєтським Союзом, червоним Китаєм і Північним Вєтнамом, який вислав туди свої збройні з'єднання, у Білому Домі відбулася надзвичайна 4-годинна конференція з участю през. Айзенгавера, державного секретаря Гертера, підсекретаря Г. Мерчента, діючого секретаря оборони Джеймса Г. Даґлеса, голови об'єднаних шефів штабу ЗДА ген. Демніцера і директора Центральної Розвідчої Агенції Аллена В. Доллеса. У висліді цих нарад і в обличчі загострення воєнного напруження в Ляосі през. Айзенгавер наказав започаткувати запобіжні заходи для збільшення готовости американських збройних сил на Тихому океані, включно із збільшенням наявних там летунських збройних сил. Водночас із цим у Банґкоку в Сіямі відбула свою надзвичайну сесію рада держав Південно-східньо Азійського Оборонного Пакту (СЕАТО), до якого входять ЗДА, Англія, Філіппіни, Пакістан, Австралія, Франція і Нова Зеляндія. Ляос, який не є членом цього Пакту був репрезентований на цій конференції Сіямом. Учасники цієї конференції, розглянувши актуальну ситуацію в Ляосі, ствердили наявність загрозливої ситуації в цій країні, яка виявилася в інвазії сімох північнов'єтнамських батальйонів на територію Ляосу, про що сповістив раду СЕАТО прем'єр ляоського уряду князь Бун Ум, повідомляючи разом із цим, що Ляос звернеться до СЕАТО за збройною допомогою. Учасники конференції СЕАТО в Банґкоку, ствердивши наявність дуже загрозливої ситуації в Ляосі, все ж таки не винесли ніякого рішення в справі Ляосу, бо представники Англії і Франції вважають повідомлення про інвазію північнов'єтнамських збройних з'єднань недостатніми для доказання наявности посторонньої комуністичної інтервенції в Ляосі. Генеральний секретар СЕАТО Поте Сарасін із Сіяму заявив після відбутої сесії Ради СЕАТО, що ситуація в Ляосі дуже поважна і що учасники наради ствердили наявність чужоземних військових з'єднань на території Ляосу, але не могли ще ствердити в якому розмірі. Чергове засідання ради СЕАТО визначено на середу 4 січня з тим, що якщоб цього вимагала ситуація, то засідання відбудеться вже у вівторок 3 січня. Провідник комуністичних „повстанців" у Ляосі капітан Конґ Лє заявив, що якщо ЗДА, Сіям і Південний В'єтнам не відкличуть своїх мілітарних дорадників з Ляосу, то він звернеться до азійських й африканських держав з проханням допомогти йому добровольцями в його боротьбі з „реакцією". В той же сам час совєтський прем'єр Хрущов, торкаючися під час свого виступу в Москві справи Ляосу, висловив конечність відбуття міжнародної конференції для „полагоди" справи Ляосу і водночас із цим вимогу відновлення праці міжнародної комісії в Ляосі, в склад якої входять представники Канади, Індії і Польщі і яка протягом останніх 6 років не могла нічого зробити, а своїм відкладанням тільки допомогла ляоським комуністам зрости в силу.

У Бельгії продовжується страйк — арештовано коло 60 осіб

Бельгійські страйкарі зустрічають криком поліцію, яка намагається вдержати порядок на вулицях Брюселю.

Брюссель. — У Бельгії продовжується понад двотижневий страйк, бо тільки на два дні Нового Року перервано його. Наради, що їх провів король Бодуен, який передчасно вернувся до столиці, перервавши свою пошлюбну подорож, не дали позитивного висліду. Прем'єр Ейскенс заявив, що ті розмови король провів за відома уряду, заперечивши цим поголоски, наче б між королем і урядом настала розбіжність поглядів. Соціялістичний провід страйку далі вимагає, щоб уряд відкликав свій законопроєкт, зголошений до парляменту, з драстичними економічними ощадностями та новими податками, щоб направити господарку, потрясену втратами, що їх Бельгія зазнала внаслідку усамостійнення Конґа. Прем'єр Ейскенс твердить, що соціялісти фальшиво інформують громадянство про заміри уряду та спричинили страйк нечесною політичною аґітацією. За коментарями закордонної преси психологічним підложжям страйку є давня нехіть між південно-бельгійськими вальонами, що говорять по-французьки, і північно-бельгійськими флямандцями, що говорять поголляндськи. На вальонському півдні Бельгії є власне головні копальні й інші промислові центри, де найшвидше поширився страйк. Соціялісти й вальонці насторожені супроти прем'єра Ейскенса не тільки за його соціяльну політику, але його флямандське походження та коаліцію з католиками. Уряд запропонував замирення на базі компромісу: зревідування тої частини законопроєкту, яка трактує про допомогу безробітним і податки. Уряд, борючись проти страйку, виарештував коло 60 осіб, між ними посадника і одного радного міста Ведрен за явний спротив проти розпорядків уряду. В дотеперішніх страйкових заворушеннях згинула тільки одна особа, і то пострелена не поліцією, а одним глядачем, який нібн стріляв в обороні заатакованого юрбою поліциста.

Нововибраний президент обіцяє допомогу районам із більшим числом безробітних

Палм Біч. — Нововибраний президент Джан Ф. Кеннеді заявив на пресовій конференції 1-го січня, що він старатиметься негайно допомогти тим районам, в яких довший час є більше число безробітних. Кеннеді заявив, що цю допомогу ставить на першому місці своєї праці в Білому Домі. Окрема Комісія під проводом сенатора Пола Г. Даґлеса здала звіт Кеннеді про ситуацію на робітничому фронті, рекомендуючи 4 пункти акції для поправи становища безробітних: (1) Виконний уряд має подвоїти скількість урядових харчів, видаваних 3,200,000 безробітних. На родину з 4-ох осіб видавали у вересні харчів вартости по $9.36; (2) Конґрес має ухвалити суму $369,000,000 на позички для осіб, що є довший час безробітні; (3) Звіт вимагає продовжити реченець, в якому виплачується допомогу безробітним, подібно як це було в 1958 році під час господарської знижки; (4) Комісія рекомендує окремі публічні роботи в тих районах, в яких є більше число безробітних.

Сенатор Мансфілд пропонує зменшити німецькі війська в Европі

Вашинґтон. — Провідний сенатор - демократ із Монтани Майк Мансфілд заявив, що ЗДА повинні зредукувати свої війська в Европі, якщо СССР погодиться зменшити свої збройні сили в своїх сателітних країнах. Коли б так сталося, то ЗДА видавали б менше долярів на втримування своїх збройних сил у Німеччині, і внаслідок цього менше золота відпливало б до Европи. На думку сенатора з Монтани американських 5 дивізій є тільки символом в порівнанні з 25-ма дивізіями СССР, які стоять у Східній Німеччині, Польщі і Мадярщині. Правда, Західня Німеччина і інші західні европейські держави мають свої збройні сили, але всі ті сили є менші в порівнянні з комуністичними. СССР має чисельну перевагу, розуміє сенатор Мансфілд, і тому можна б зменшити число американських дивізій в Европі. „Наші дивізії — це символ, що ми зобов'язалися обороняти Европу проти комунізму".

МекНамара хоче мати вплив на політику ЗДА, а не тільки на оборонну продукцію

Вашинґтон. — Новопризначений на секретаря оборони Роберт МекНамара заявив президентові - електові Джанові Ф. Кеннеді і іншим членам його кабінету, що він на становищі секретаря оборони хоче відогравати ролю в формуванні політики ЗДА а не тільки займатися оборонною продукцією. В політичних колах звертають увагу на те, що колишній секретар оборони — президент Корпорації Дженерал Моторс Чарлз Е. Вилсон цікавився в першу чергу продукційними проблемами департаменту оборони, якого майно виносить більше як $150 більйонів, і якого річні видатки становлять понад $40 більйонів. Вилсон не цікавився політикою і рідко зустрічався з державним секретарем Джаном Ф. Доллесом. МекНамара заявив, що і секретар оборони повинен цікавитись політичними проблемами, і тому його асистентом є дипломат Пол Г. Ніці, який визнається на міжнародних проблемах безпеки і роззброєння.

Де Ґоль таврує колоніялізм СССР — поручає свою програму щодо Альжиру

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль виголосив у новорічну ніч через радіо і телевізію промову до французького народу, в якій він приписав Совєтам головну вину за загострену міжнародну ситуацію. Він звернув увагу на поступ, що його зробила Франція в ділянці добровільного признання самостійности багатьом своїм колоніяльним народам „в суперечності до совєтської імперії, яка не цурається колонізувати коло 40 мільйонів мусулманських азійців і кавказців та поневолювати більше тузіна цілком чужих її народів, як теж підбадьорувати й використовувати всі світові рухи задля того, щоб самій користати з турбот різних країн". В дальшій частині своєї промови де Ґоль займався внутрішньою ситуацією Франції та шостирічною війною в Альжирі. Він палко підтримував свою політику супроти Альжиру й недвозначно заповів, що у випадку, якщо всенародний референдум, який відбудеться у Франції 8 січня ц.р. вийде неґативно, себто відкине його політику, тоді він зречеться своєї президентури. Де Ґоль апелював до народу, щоб він не слухав „авантюрників" — маючи тут на увазі правих французьких націоналістів, — ані „партизанів підривної акції", характеризуючи так комуністів. Де Ґоль апелював теж до альжирських французів, щоб вони відмовились від „химер" і „мітів" і стали „на ґрунт реальних фактів". Він запевняв своїх земляків в Альжирі, що „без уваги на те, що сталось би, Франція дбатиме за життя і маєток своїх дітей, без уваги на їх походження". У зв'язку з напруженою ситуацією в Альжирі вислано до його портів з'єднання воєнної фльоти з 6,000 морської піхоти.

● **В Ізраїлі** 44 університетських професорів і вчених підписали заклик до жидівських політиків, щоб вони припинили персональну ворожнечу й боротьбу за владу, яка вносить заколот в ціле громадянство. Цей заклик стоїть у зв'язку з ворожнечою між прем'єром Давидом Бен Ґуріоном і колишнім міністром оборони, лідером професійних спілок, Пінгасом Лявоном. Проти старого Бен Ґуріона настав „бунт" в його партії.

Куба знову алярмує ОН з приводу „приготувань ЗДА до аґресії"

Об'єднані Нації. — На середу 4. ц.м. скликано перше в цьому році засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй внаслідок скарги, що її зголосив кубинський міністер закордонних справ д-р Раул Роа до головуючого в цьому місяці в Раді Безпеки єгипетського делеґата Омара Люфті. Куба скаржилась в тій своїй новій ноті, що ЗДА задумують „в найближчих годинах" перевести проти неї, себто Куби, збройну аґресію. Свою скаргу Куба мотивувала нібито якимсь тайним обіжником американського уряду до акредитованих у Вашинґтоні союзних дипломатів, в якому інформовано, що Америка не буде ставитись байдуже до будування Совєтами на Кубі баз совєтських ракетних з'єднань. Будову таких баз буцімто тимчасово припинено, але у випадку відновлення тих робіт — Америка нібито рішена знищити їх. З американського боку негайно названо всю цю кубинську історію „фантастичною вигадкою". Фідель Кастро виголосив на новий рік нову довжелезну промову на годину і 45 хвилин. Він зробив це під час прийняття для 15.000 народу на полі недалеко Гавани, причому коло тисячу осіб становили комуністичні гості з різних країн. Кастро відгрожувався, що „американські імперіялісти" не здають собі справи з сили Куби і „розчаруються", коли думають, що Кубу можна буде здобути „протягом кількох годин або на кінець тижня". За американськими коментарями — юрба прийняла ту останню промову Кастра без найменшого захоплення. В тому самому часі з авт, що промчались через Гавану, розкидувано протикастрівські летючки, а в кількох пунктах міста вибухли бомби. У військовій параді в Гавані показувано совєтські танки й іншу зброю з комуністичних країн.

Американські науковці інформуватимуть громадянство про свої успіхи

Ню Йорк. — В цьому місті закінчились річні збори Американського Тоариства для Поступу Наук, які тривали від 26—30-го грудня, і в яких взяли участь 7,074 зареєстровані делеґати та стільки саме гостей. В кінцевій сесії зборів прийнято резолюцію, щоб постійно за допомогою доповідей інформувати ширші кола громадянства про осяги американських науковців в різних ділянках знання. Рада прийняла також резолюцію про те, щоб розглянути можливості заснування Міжнародного Товариства для Поступу Наук, яке не було б залежне ані від урядів в окремих державах ані від Об'єднаних Націй. Рада Америк. Товариства для Поступу Наук складається з 400 членів, які репрезентують 290 наукових організацій в цілій країні. Голова ради цього Товариства д-р Шонсі Д. Лік, професор Стейтового університету в Оґайо, сказав, що це були найчисленніші і найуспішніші збори. „Найцікавішою прикметою цих зборів, казав д-р Лік, — це вимога інформувати громадянство про успіхи американської науки".

Дві українки, мати і дочка, впали жертвою пожежі в Ню Йорку

Бруклин, 2. січня. — Євгенія Попик та її дочка Віра впали жертвою пожежі, яка почалася в їхньому мешканні від електричних проводів різдвяної ялинки, яку вони прибирали на українські свята. Коли вогонь охопив ялинку, на оклики дружини і доні вбіг у кімнату Михайло Попик і старався погасити, здавалось, малий вогонь палаючої ялинки. Від ялинки загорілася долівка та стіни і за дві хвилини вся кімната була у вогні. Палаюча ялинка і двері замкнули усім трьом вихід з кімнати, з одиноким виходом другими дверми, які однак мабудь від горячі не дались відчинити. В останній хвилині М. Попик закликав дружину та дочку рятуватися вікном, що він його вибив і крізь нього перший вискочив, чекаючи даремно на них внизу під вікном. Його спроби дістатись знову до середини через це вікно ударемнив вогонь. Пожежна сторожа, яка наспіла за п'ять хвилин, вже тільки могла добути спалені тіла Євгенії та Віри Попик і дати першу поміч попеченому та пораненому їх мужеві і батькові. Тіло матері, яка відома була із запопадливости над дітьми, найдено на верху тіла дочки, яку вона мабуть старалася прикрити від вогню, чи може погасити на ній вогонь. Покійна Євгенія Попик була матірю ще двох дочок, які замужні за д-ром Богданом Кордюком, тепер у Мюнхені, та д-ром О. Сохaном у Йонкерсі. Ціла рідня Попиків це члени УНСоюзу. Віра Попик, студентка коледжу в Ню Йорку, була активною пластункою.

● **Секретар праці** Джеймс П. Мічелл сказав, що і робітництво і працедавці зробили значний поступ в тому напрямі, щоб полагоджувати свої непорозуміння мирним способом, а не за допомогою коштовних страйків.

В АМЕРИЦІ

● **Бюджетове бюро ЗДА** передбачає, що за 10 років прибутки з податків виноситимуть $120 більйонів, а видатки федерального уряду становитимуть таку саму суму. В 1960-му році податки дали державній скарбниці коло $81 більйона, а видатки виносять понад $80 більйонів. Такі передбачення зробив директор бюджетового бюра Моріс Г. Стенс, який 20-го січня 1961-го року залишає свій пост.

● **У програмі інавґурації** нового президента, яка має 64 сторінки, президент-елект Кеннеді помістив свою статтю про президентуру ЗДА та уривки зі своїх книжкових праць. Крім того в цій книжечці будуть твори таких славних письменників, як Роберт Фрост, Карл Сандберґ, Джеймс Мічепер, Артур Шлезінґер та інші. Буде там і стаття спікера Палати Репрезентантів Сема Рейбирна.

● **Секретар фльоти** Вілліям В. Франкі 17-го січня 1961-го року відзначить віце-адмірала Гаймана Ріковера Медалею за Визначну Службу. Ця церемонія відбудеться на атомовому човні „Навтілюс", і під час неї відзначать 6-річчя атомової підводної фльоти ЗДА.

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII** прийняв в минулий четвер 28 амбасадорів, акредитованих при Ватиканській державі, які висловили йому свої новорічні бажання. Речником дипломатичного корпусу був його декан, амбасадор Австрії Йозеп Кріпп. Папа з свого боку висловив надію, що 1961 рік буде „роком миру, ласки і благословенства". Папа згадав при цій нагоді, що він задумує видати нову енцикліку з нагоди 70-річчя енцикліки Льва XIII „Рерум новарум", яка по нинішній день є основним схопленням соціяльних питань Католицькою Церквою.

● **Франсіско Франко,** голова еспанської держави, заявив у своєму новорічному зверненні, що його передано через радіо, що Африка стала найпершим предметом комуністичної пенетрації. Ген. Франко займався у своєму зверненні великими змінами, які зайшли в Еспанії від закінчення громадянської війни в 1939 році. Велике стурбування висловив ген. Франко з приводу комуністичної метушливости в країнах південної Америки.

● **Совєтська амбасада в Югославії** припинила видавання власного бюлетину. Сталось це внаслідку югославського закону з 6 грудня ц. р., який забороняє друкування в Югославії й поширювання чужинецьких періодичних видань, в яких була б мова про будь-які інші справи, як тільки інформації про власну країну. Це саме стосується бюлетину, що його видає американська амбасада. Большевики воліли взагалі припинити видання свого бюлетину, як відмовитись від полеміки і коментарів на міжнародні теми.

● **В Йорданії** засуджено на смерть 11 осіб за участь у бомбовому атентаті з дня 29 серпня 1960 р., в якому згинули прем'єр Гацца Маялі й 11 інших осіб, що були в тому будинку. Але сім осіб з-посеред засуджених, суджено „ін абсенція", себто в їх неприявності: між ними були два безпосередні винуватці, що підкинули бомбу і втекли до Сирії, і два високі сирійські старшини, ініціятори й керівники тієї змови. Сирія є тепер частиною З'єдиненої Арабської Республіки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Новорічні вигляди й бажання

1961-ий рік лежить перед нами, наче за густою, сірою і грізною мрякою. Скажете: перспективи кожного нового року замрячені. Але буває, що події попереднього року визначають більш-менше виразний шлях дальшого розвитку, з якого тільки цілком великі несподіванки можуть його відхилити. Тим часом тепер, на переломі 1960 і 1961 років, світ знаходиться в хаосі суперечностей, із яких тільки дві тенденції цілком ясні: змагання міжнародного комунізму, з диспозоційним центром у Москві, до поширення сфери впливів, з остаточною ціллю перемоги в усіх країнах, — і західній спротив тому наступові, при чому некомуністичні держави далеко не одностайні і не однозгідні щодо метод протикомуністичної політики.

На порозі 1961-го року не можливо ставити будь-які тверді й певні прогнози з двох головних причин: 1) невідомо, які рішення прийматимуть Москва і Пейпінґ і 2) невідомо, в якому напрямку піде заповіджувана під час виборчої кампанії т. зв. динамічна політика нового американського уряду. В першому — совєтському — випадку можемо зустрітись з тактикою сповільнення темпа імперіялістичного походу комунізму, щоб не загострювати відносин із ЗДА та не утруднювати переведення такої одної, великої для міжнародного комунізму справи, як уведення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй на осінній сесії Генеральної Асамблеї. Але однаково добре можемо переживати в цьому новому році посилений наступ, тим паче, що минулий 1960 рік залишив три нові запальні вогнища конфліктів, яких не було в 1959-му році: Ляос, Конґо і Кубу, чи пак — цілий південно - азійський обшир, африканський і південно - американський. Поруч із ними залишаються „хронічні" проблеми — Німеччини й Берліну, поділених країн Кореї і В'єтнаму та всіх притаманних познак холодної війни. Коли в 1960-му році зліквідовано проблему Кипру по лінії конструктивізму, то не відомо, як будуть вирішені проблеми Альжиру й згаданих конґолійського та кубинського болячків.

Можна сумніватися, чи в 1961му році буде започатковане міжнародне роззброєння, що від років є центральною проблемою людства. Навпаки, можна припускати, що в цьому новому році збільшиться число атомових держав. Можливо, що воно вплине на три теперішні атомові великодержави погодитись щодо договору про припинення ядрових дослідів з уведенням деякої системи міжнародної контролі й спонукання інших держав приступити до того договору. Тут знову відкривається поле до шантажування вільного світу, щоб він дав політичні поступки комуністичному Китаєві за його згоду на участь в такому атомовому договорі. Можна припускати теж, що в 1961-му році технологія здобуде нові революційні осяги, особливо в ділянці розсліду міжплянетних просторів. Напевне піде вперед наука медицини й будуть посилені міжнародні заходи для зменшення нужди у різних економічно відсталих країнах.

Але, як згадано вище, трудно сказати будь-що певне про політику нового американського уряду, який офіційно почне діяти від 21-го січня ц. р. Між міркуваннями на цю тему людей, які користуються кращими за нас джерельними інформаціями, був висловлений здогад, що динамічна політика того уряду може проявитися або в повороті до співіснувальної Рузвелтівської доби, або в рішучій антикомуністичній дії у ґльобальній скалі. Коли Дін Ачесон за Г. Трумана проголосив закордонно - політичну концепцію „стримування" (комуністичного наступу), а Дж. Ф. Доллес спершу кинув гасло „політики визволення" та потім „підходу з позицій сили", то ще не відомо, чи Дін Раск, або й сам Дж. Ф. Кеннеді охоплять свою політику якоюсь новою формулою. З уваги на велетенську збройну силу Америки та її ролю у світі, від її практичної політики у величезній мірі залежить хід усіх подій.

Тому найпершим бажанням усіх тих, що терплять від комуністичної тиранії, таврують її і сприяють визвольним рухам підсовєтських колоніяльних народів, є те, щоб передусім самі ті народи могли дальше і з більшим успіхом поборювати тиранію.

Далі, щоб закордонна політика ЗДА й інших західніх держав вийшла з свого дефенсивного стану й сама перейшла до наступу проти Москви й Пейпінґу. Хоч ніщо у світі не є виключене, трудно вірити, щоб уже в 1961-му році загинув большевизм. Але в сфері реальних можливостей є послаблення його сили і наближення часу його провалу. І цього треба бажати Україні, Америці і всьому волелюбному світові в новому році.

Вага преси

Під сучасну пору українська преса у вільному світі стоїть на одному із перших місць серед різних національних груп і виказує навіть тенденцію до росту вгору, не зважаючи на те, що преса інших національностей постійно зменшується і що самі українці вростають все більше в іншонаціональні середовища, серед яких вони живуть. Минулого року, як і попередніми роками появилася ціла низка нових періодичних видань і своїм числом вони перевищили ті незначні втрати, що їх зазнала українська еміґраційна преса протягом останнього року, із припиненням одного з політичних тижневиків в Европі і переходом деяких часописів на тижневики, зглядно на місячники.

Це припинення, обмеження частоти виходу і перехід деяких пресових органів на іншу форму публікації не зменшують стану посідання української преси у вільному світі, але ж навпаки, ці явища треба рахувати здоровою тенденцією до більш доцільного і раціонального господарювання наявними журналістичними силами і засобами. Справа бо в тому, що в деяких ділянках громадського життя проявилося було надто велике розпорошення видавничих можливостей і засобів: деякі середовища намагалися видавати свої пресові органи в різних країнах світу, деякі ж установи видають ще й досі по кілька часописів в одній і тій самій країні. Тепер же, з часом, приходить до логічної і здорової кумуляції тих часописів і до більшої концентрації й координації активности на тому чи іншому пресовому відтинку. Є всі дані на те, що цей, здоровий у своїй основі, процес буде продовжуватися.

З другого боку, українська преса у вільному світі є незвичайно важливим виявом творчих і дійових сил і спроможностей української еміґрації і показником її політичного значення й активности. З того погляду українська спільнота й українські громади у вільному світі можуть і повинні докласти всіх зусиль і заходів до того, щоб український стан посідання на пресовому відтинку в новому році не тільки утримати, але й добитися дальшого його зросту і розвитку. Тільки активною підтримкою громади й кожного українця зокрема українська преса зможе розвиватися далі і кількісно і, передусім, якісно, даючи такий потрібний для української спільноти поза Україною національний і виховно - інформативний зміст, виконуючи ролю „слова на сторожі" і постійного зв'язкового між еміґрацією і Батьківщиною.

К. Кононенко

ГРОШЕВА РЕФОРМА В СОВЄТАХ

З днем 1-го січня 1961-го року в СССР починається грошева реформа, вже друга по війні. Як і тоді, в 1947-му році, нова грошева одиниця заступає десять існуючих. Коментатори вільної преси слушно відмітили, що це не лише деномінація рубля, а й девальвація і на дуже низькому рівні. Не треба труду, щоб довести це. Золота база нового рубля обчислена в 0.99 грам. золота, і тим самим визначується, що в старому рублі вона дорівнювала 0.1 грама. А в 1950-му р. вона була обчислена в 0.22 гр., отже зниження більше як вдвічі. Незаперечна девальвація.

Але дивує, що чимало з тих коментаторів вбачають в реформі якісь користі для совєтської пропаґанди. Чей же девальвація аж ніяк не свідчить про зміцнення економіки, навпаки, про її занепад. Запроваджуючи девальвацію, Москва дає своїм противникам дуже переконливі докази далеко неквітучого становища свого господарства. А це породжує ще більше здивування, чому преса так мало уваги присвятила виясненню дійсних причин цієї акції. Вони ж мусять бути дуже поважні. По переведенні рубля на золоту базу в 1950-му році, Москва довго писала, що совєтська валюта найстійкіша в світі, бо, мовляв, тільки в совєтській системі емісія грошей і товарообіг завжди тримаються в твердому співвідношенні: перше і друге пляново реґулюються державою. І раптом отакий конфуз „найстійкішої валюти". Дехто думає, що причину грошевої реформи треба шукати в економічному становищі, що створилося в самому Совєтському Союзі, бо саме обезцінення грошей походить з цього. Це так, і не підлягає сумніву, що мотиви внутрігосподарського порядку відограли в цьому немалу ролю. Москва буде мати з цього поважні користі: реформа уможливить приховане підвищення цін на товари, сприятиме зниженню затоварювання, приведе до повної ануляції якоїсь частини грошей населення через небажання притягати увагу до джерел їх здобуття і т. п. Але тяжко припустити, щоб лише ті мотиви примусили Москву до такого кроку. Більше вірогідним буде шукати головну причину не в господарській ситуації в самому Союзі, а в його зовнішніх господарських стосунках, і в першу чергу з країнами комуністичного світу.

У праці А. Баґуріна про природу совєтських грошей (Фінанси і кредит СССР. 1953) читаємо: „. . . совєтські гроші мають золотий зміст, на підставі якого встановлюється курс рубля у відношенні до чужоземних валют. Це уможливлює використання совєтської валюти для розчислення з чужоземними державами по зовнішньоторговельним і іншим операціям. Такі розчислення набувають все більшого застосовання на світовому ринку демократичного табору, що його очолює Совєтський Союз".

Звідси має бути ясним, що рубель є загальною розрахунковою одиницею в стосунках країн комуністичного табору. Паритет валют цих країн з рублем встановлювався на його золотій базі, тобто 0.22 грама. Зрозуміло, яке значення для них має обчислення паритету не на цій уявній базі, а на реальній 0.1 грама. Спрощуючи, можна сказати, що справа полягає в підвищенні вартости валют сателітних країн у розчисленням з Совєтським Союзом вдвічі. Вже цього досить, щоб зрозуміти її вагу. Отже є підстави думати, що напружені розмови Москви останніх часів з підлеглими їй країнами не обмежувались лише ідеологічними розходженнями в питанні неминучости збройного удару, а стосувались й господарських справ. Серед них справа валютових курсів мала бути не на останньому місці.

Не знаємо дійсної вартости валют цих країн, але немає жадних підстав для припущення, що вони переведуть таку саме девальвацію. Наведемо такий приклад: досі до одного доляра були прирівняні 4 західньо - німецьких марки, як рівнож 4 східньо-німецьких і 4 рублі. Отже, вартість їх була обчислена в 25 центів, і східньо - німецька марка дорівнювала рублеві. Тепер, коли новий рубель заступає 10 доцьогочасних, чи Східня Німеччина мусітиме платити 10 марок за один рубель? Ясно, що ні, бо це означало б, що її марка має вартість не 25 центів, а лише 11 (новий рубель дорівнює $1.1). Тоді довелося б визнати, з усіма політичними наслідками цього, що західньо - німецька марка коштує 2.2 східньо - німецьких. Отже, як бачимо значення грошевої реформи не обмежується тільки рамами самого СССР, а суттєво віб'ється на господарських стосунках в комуністичному таборі.

На жаль, ми можемо оперувати даними відносно зовнішньої торгівлі СССР тільки за 1958 рік. Пізніших ще немає, а цими даними, з загальної суми совєтського експорту в 17.2 мільярда рублів на 12 країн комуністичного табору припадає 12,5 млрд. або 73%, і з загальної суми імпорту в 17,4 млрд. — 13 млрд., або 75 %. Якщо ж додати сюди ще країни, що перебувають під комуністичним впливом, як Об'єднана Арабська Республіка, Індонезія тощо, — то цей відсоток зросте до 79 в експорті і 82 в імпорті. На інші країни припадає, як бачимо, незначна частина, причому на вільні країни Західньої Европи разом із ЗДА і Канадою, лише 13% експорту і 11% імпорту. („Зовнішня торгівля СССР в 1958 р." Москва 1959 р.).

Для цих країн, як через незначний розмір їх торгівлі з СССР, так й тому, що совєтський рубель взагалі не вживається в них як розрахункова одиниця, грошева реформа буде мало відчутним явищем. Натомість в країнах комуністичного табору і впливу, вона приведе до дуже поважних наслідків.

В пресі часто говориться про совєтський демпінґ, причому явища беруться в їх зов-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Богдан Галайчук

ЕКВАДОР НАСЛІДУЄ КУБУ

Буенос Айрес. — Невже справді доктрина Монро мертва? Невже справді Хрущов має рацію? Таке питання поставили ми недавно, коли, в обличчі „експорту революції" з Куби до Ґватемалі й Нікараґви (не згадуючи про Венесуелю), заносилося на скликання конференції міністрів закордонних справ в рямках Організації Американських Держав.

До конференції не дійшло, бо годі було зібрати необхідні докази, щоб ствердити відповідальність Куби (як відомо, кваліфікований злодій „працює" в рукавичках, щоб не лишати відбиток пальців), і тим самим Латинська Америка не мала нагоди відповісти на згадане питання. Державний Департамент, мабуть, уже погодився з долею, не сподіваючися дістати задовільної відповіді, і зрезиґнував з дальшого обвинувачування Кастра, мовляв: треба чекати протверезіння в латиноамериканських відповідальних колах. Погодилася згори і нова адміністрація Кеннеді, як виходить з інтервю, що його Честер Бовлс дав представникові „Форін Нюз Сервіс": „Згідно з теперішніми обставинами, приходиться вести на Кубі „довгоречевцеву" політику, працюючи терпеливо і спокійно, щоб осягнути демократичну розв'язку в тій країні . . . Нехай час вплине на ті факти".

З такою надією на час, на спонтанне протверезіння мали ми нагоду зустрітись у Вашинґтоні наприкінці вересня. І ми прийняли її з повним скептицизмом: коли латиноамериканські уряди, мовляв, не зареаґували на конференції у Сан Хозе де Костаріка на ясну й драматичну ситуацію, то чого можна сподіватися від них у майбутньому? З моменту, коли Кастро здобув громадянство в Організації Американських Держав, час працює для нього.

Можна було побоюватись, що, побіч Ґвантанамо, виросте чиясь інша „конкуренційна" база, з ракетами, виміреними на Вашинґтон; що Кастро зуміє ступнево підняти „гнаних і голодних" по всіх країнах континенту і повести їх у „последний, решительный бой". Але годі було уявити собі, що приклад Кастра виявиться настільки „будуючим" у латинсько-американських урядових колах, що буде живцем скопійований президентом Еквадору, одної з консервативних країн.

Про що йде? Здавен-давна між Еквадором і Перу точився спір — такий типовий для тієї частини континенту — за великі прикордонні простори. У 1942-му році був він розв'язаний на користь Перу. Еквадор твердить, що договір з 1942-го року недійсний, але цю тезу заперечили одноголосно ґаранти договору, тобто ЗДА, Арґентина, Чіле та Бразилія. Еквадорські студенти зареаґували бурхливими маніфестаціями, що мали характер протиамериканський і . . . просовєтський. Це не могло зробити помітного враження на людей, ознайомлених з відносинами в країнах Латинської Америки, де університети є вогнищами комунізму, але справа стала поважною, коли таке саме становище заняв президент Еквадору, Хозе Марія Веляско Ібарра. Промовляючи 13 грудня перед 50-тисячною юрбою, у найбільшім еквадорськім місті Ґаякілі, президент прославляв Хрущова, як великого державного мужа та світового провідника, зокрема його доктрину мирної коекзистенції та загального роззброєння. Панамериканська система це, на його думку, „велика фарса в інтересах одної великодержави". — „Звернімося, — заповів він — спершу до Америки, а опісля до всіх потуг світу". Поклін в сторону Хрущова вказує, на яку саме потугу розраховує еквадорський уряд.

Коли Хрущов, після своїх блазенських виступів в ОН, дочекався такого признання, виходить, що дон Хозе Марія Веляско Ібарра має не надто вибагливий смак — дармащо столиця Еквадору відома своєю еспанською товариською культурою, отже дистинґовані кавальєрос (джентлемени) з Кіто, мусіли б мати вироблений погляд про державного мужа, який б'є черевиком по пульті. На диво, ці джентлмени раптом змінили свою опінію також і про право.

Упродовж вісімнадцятьох років еквадорський уряд шанував договір з 1942-го року, але чомусь саме тепер пригадав собі, що той договір неважний, бо, мовляв, був вимушений перувіянцями. На перший погляд, така реклямація може робити враження правно обґрунтованої: коли хтось змусить мене підписати контракт, прикладаючи цівку пістолі до потилиці, такий документ неважний. Але правникові відомо також, що цивільноправні засади годі живцем переносити до міжнародного права. Адже всі мирові договори силою накинені переможеному, і коли б вони були неважні, тоді, наприклад, Мехіко мав би право домаґатися звороту всіх південно - західніх стейтів ЗДА, від Тексасу по Каліфорнію, Еспанія — звороту Порторіка і т. д. Це ж одна з найелементарніших засад, відома кожному студентові, що приступає до іспиту з міжнародного права — і це відоме також юрисконсультам еквадорського міністерства закордонних справ. Але ці останні, мабуть, вважають, що міжнародне право перестало зобов'язувати на континенті у 1960-му році, коли Кастро проголосив право Дикого Заходу.

Не діставши на конференції у Сан Хозе підтримки латиноамериканських держав проти Кастрових провокацій, ЗДА не мали іншої ради, як прийняти євангельську засаду: коли хто вдарить тебе в праве лице, настав ліве. Біда в тому, що по тому наставленому лиці б'є вже не лише Кастро, але й Веляско Ібарра. Воно тим дивніше, що ЗДА попали в халепу, мов Пилат до „Вірую". Правда, загальновідомо, що там де два сваряться, третій може обірвати. Але дивно, чому роля „третього" припала лише ЗДА, чому еквадорська вулиця та еквадорський президент не накинулися на три інші уряди, які теж зайняли неґативне становище до еквадорських ревіндикацій. Виходило б, що йшло лише про прут, яким можна вдарити, що був це лише один з прутів, один з претекстів до протиамериканської нагінки — побіч расової дискримінації у південних стейтах, побіч справи Чесмана і т. п. Виходить, що в Латинській Америці нагромадилось чимало ресантиментів проти північної потуги, і що хтось дбає про розпалювання тих ресантиментів.

Кубинський випадок, хоч який грізний сам по собі, робив враження ізольованого, внутрішнього, але після еквадорського випадку вже приходиться говорити про початок пошести. Фідель Кастро, мабуть, обмежується виконанням інструкцій. Але Веляско Ібарра не є (принаймеше нотерійним) комуністом, його уряд не мав дотепер дипломатичних взаємин з СССР. Те, що вчора зробив він, може завтра зробити кожний інший латиноамериканський президент. Кожний може потрактувати підписаний ним договір як клапоть паперу, а панамериканську систему — як неповажну фарсу. Кожний може потрактувати доктрину Монро як мертву, піддаючися під покров „великого державного мужа та світового провідника" з Кремлю.

Що вільно Кастрові, вільно Веляскові Ібаррі, вільно кожному іншому. Або доктрина Монро охороняється ефективними санкціями, або вона не є нормою позитивного міжнародного права. Вчорашній виступ еквадорського президента потвердив наші побоювання, висловлені у вересні в Вашинґтоні і повторені недавно на сторінках „Свободи".

З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

ЩЕ ОДИН РЕГАБІЛІТОВАНИЙ

14-го грудня в „Правді" видруковано указ Верховного Совету СССР про посмертне нагородження орденом „Вітчизняної Війни" першого ступня Віктора Третьяковича, як одного з керівників протинімецької підпільної комсомольської організації „Молода Ґвардія", що діяла в роках війни в м. Краснодон на Донбасі. Всесоюзну славу цій напівмітичній організації створив написаний у 1951 р. і відзначений сталінською премією роман російського письменника Фадаєва, що в 1956 р. покінчив життя самогубством. Як повідомляє „Правда", В. Третьякевич був залишений своїми зверхниками на окупованій території для підривної роботи і зорганізував партизанський загін, який в 1942 році був знищений. В. Третьякович, що один залишився живий з усього загону, створив у Краснодоні підпільну групу, т. зв. „Молоду Ґвардію" але в 1943 р. з усіма її членами був заарештований і розстріляний. В романі Фадаєва Третьяковича названо провокатором і зрадником. Тепер, виходить, нібито „відважного сина совєтського народу", Третьяковича, оклеветав перед смертю бувший слідчий краснодонської поліції М. Кулешов, якого розстріляли большевики. Ніяких оправдуючих В. Третьяковича матеріялів „Правда" не подає.

ХРОНІКА 1960-го РОКУ

Деякі події з українського життя у вільному світі

СІЧЕНЬ

2 — Наукова конференція НТШ в Ню Йорку з нагоди 100-річчя народин проф. Степана Смаль-Стоцького.

6 З нагоди Різдва Христового Архипастерські послання українських католицьких і православних Владик.

— Ватиканська й Мадридські радіовисильні передали поневоленій Україні Різдвяний привіт від президента НТШ в Америці проф. Р. Смаль-Стоцького

— Засідання Дирекції Ради ЗУАДК-ту у Филаделфії.

9 — Традиційний Різдвяний концерт-баль „Думка" в Ню Йорку з участю 1.000 гостей.

12 — Роман Савицький, засновник і директор Українського Музичного Інституту, видатний музика-громадянин, помер несподівано у Филаделфії на 53 році життя.

Участь представників УКК в конференції посадника Ню Йорку Р. Ваґнера з 22 національними групами Ню Йорку. Спільний протест проти антисемітизму.

17 — Збори Об'єднання педагогів Канади в Торонто. Голова: мґр. І. Зелений.

19 Микола Угрин-Безгрішний, старшина УСС, педагог - письменник, помер в Новому Ульмі на 77 році життя.

21 — Наукова конференція Славістичного Інституту Маркетського університету в Милвокі в пам'ять Івана Мазепи.

22 — Український День з нагоди самостійности України в стейтах Коннектикат, Лузіяна, Ню Йорк, Ню Джерзі, Шикаґо, Филаделфії, Дітройт, Трентон і ін. Молитви в Конґресі за Україну. Зголошення заяв до конґресового рекорду 39 конґресменами і 5 сенаторами. Резолюція сен. Джада, Буша й Джевітса та конґресмена Ґаллаґера в справі щорічного Дня Української Незалежности.

23 — Орест Руснак, оперовий співак закордонних сцен, помер у Мюнхені у 64 р.

23-24 — 18 з'їзд організації Молодих Українських Націоналістів (МУН) у Ню Йорку. Голова Мирон Куропась.

26 — Делеґація КУК-у в міністра освіти провінції Манітоба Ст. Е. МекЛайна в справі навчання української мови в школах Манітоби.

31 — Конференція в УККА представників від зорганізованої громади в справі скликання Світового Конґресу Вільних Українців.

30 — Урочиста пленарна конференція УВАН в Ню Йорку у честь Івана Мазепи.

— Вістка про засудження на смерть в Белзі на Львівщині у 4-денному процесі 4-ох бойовиків ОУН.

ЛЮТИЙ

2 — Олександер Д. Прончик, кол. голова Українських-американських Ветеранів і Ліґи української молоді в ЗДА, помер в Ню Йорку у 35 році життя.

4 — о. Петро Понятишин, один з найвидатніших піонерів української громади в ЗДА помер в Шикаґо в 83 році життя.

6 — Збори Ради Директорів ЗУАДК-ту у Филаделфії.

8 — Павло Котович, український журналіст, помер у Мюнхені в 60 році життя.

21-22 — 5-ий Крайовий З'їзд Пласту з нагоди 10-річчя, в Ню Йорку. Голова Крайової Пластової Старшини — Ольга Кузьмович; голова Крайової Пластової Ради — Б. Кравців.

— Наради КУК і УКК в Торонто: рішено скликати Світовий конґрес вільних українців — передати справу ПАУК-ві.

— Никифор Кальченко, прем'єр УССР, роз'їздив з делеґацією прем'єрів СССР по ЗДА.

4 — Проф. Олександер Шульгин, перший міністер закордонних справ УНР, видатний учений і політик, помер у Парижі на 71 році життя.

8 — Ген.-хор. Кость Смовський помер у Міннеаполісі, у 68 році життя.

9 — 30-ті роковини процесу Спілки Визволення України, — в різних містах окремі вечорі, статті.

12 — Конференція в Ню Йорку професійних Товариств: Ветеренарів і Лікарів, Інженерів і Професіоналістів, про спільну працю і виступи.

— Спільна урочиста конференція НТШ і УВАН в Шевченкові роковини.

16 — 50-річчя „Українського Голосу" у Вінніпеґу.

21 — З'їзд українців, інтернованих на Корсиці у зв'язку з візитою Хрущова в Парижі. Протест УККА, ОбВУА й інших організацій проти арештів в Парижі.

27 — „Соборник", двотижневик, почав появлятись у Клівленді.

31 — Переслухання у Конґресовій Комісії у справі пам'ятника Т. Шевченка у Вашинґтоні. Законопроект конґресмена Алвіна Бентлі з 17-го березня 1959 р.

— Заклик єпископа Амвросія до „Молитовного з'єднання" в наміренні Церкви й Народу з нагоди 15-річчя ув'язнення митрополита Йосифа Сліпого.

21 — І-а річна Конференція Ієрархії Гр.-кат. Церкви в Канаді у Вінніпеґу.

— Зголошення в Конґресі резолюції ч. 636 конґр. М. Фіґена і сен. Даґлеса у справі поневолених народів, в тому числі України.

КВІТЕНЬ

М 9 — Приїзд на низку нарад і публічних доповідей М. А. Лівицького, голови Виконного Органу У. Н. Ради.

— 9-ий З'їзд „Самопомочі" в Ню Йорку; голова Головної Управи — Ю. Ревай.

17 — Пастирські листи з нагоди Великодня, святочні числа газет.

22 — Юліян Налисник, кол. УСС, адвокат, голова Комітету оборони Лемківщини, помер у Ню Йорку на 70 році життя.

23 — 6-ий Делеґатський З'їзд ОбВУА у Филаделфії, — президент д-р Володимир Ґалан.

24 — Окремий український вечір в Клівленді, Огайо, у честь приятеля українців конґр. Майкела Фіґена.

27 — Вістка про смерть у Києві видатного композитора Пилипа О. Козицького в 67 році життя.

28-30 — Наради українських Православних Церков з ЗДА, Канади, Европи у Вінніпеґу.

30 — Участь українських груп в параді Льояльности в Ню Йорку і інших містах.

30-1 травня — Український студентський ідеологічний конґрес у Филаделфії, улаштований СУСТА.

ТРАВЕНЬ

2 — Загальні Збори українсько-американських спортових Т-в, СУАСТ-Схід, голова — д-р Едвард Жарський.

8 — Посвячення нового дому „Самопомочі" при 2 Евню в Ню Йорку.

9 — Велика українська група в парадному поході з нагоди 300-річчя Джерзі Сіті, Н. Дж.

10 — Англо-українське зібрання в Лондоні з участю канадійського прем'єра Діфенбейкера.

— Приїзд до ЗДА з відвідинами д-ра Л. Макарушки керівника відділу для втікачів німецького державного банку в Бонні, члена УНРади.

— О. Александер Чубук, протопресвітер, кол. капелян православних в польській армії, помер у Кракові на 74 році життя.

15 — Велика українська демонстрація в Монтреалі, Канада, проти радіопередачі, знеславлюючої С. В. Петлюру. Протест збоку УНСоюзу. Успіх протестів.

— Наради Головного Уряду УНСоюзу в Торонто, виступ міністра М. Стара й сенатора Гнатишина. Ухвали для добра організації й народу. $10,000 на народні цілі.

16 — Державний Центр У. Н. Ради вніс меморіял до трьох західніх прем'єрів у зв'язку з Паризькою конференцією „на вершинах".

17 — Резолюції й депеші від різних українських установ і організацій з підтриманням президента Д. Д. Айзенгавера й канадійського прем'єра Діфенбейкера у зв'язку з брутальним виступом Хрущова в Парижі.

20 — Відвідини кардинала Григорія Аґаджіяніяна, делеґата Папи на конвенцію католицької преси в ЗДА, у митрополита К. Богачевського у Филаделфії.

21 — 14-ті Загальні Збори Українського Спортового

(Закінчення на стор. 4-ій)

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РІК — 1961

Наближається сота річниця смерти Тараса Шевченка — 1961-ий рік. В окупованій Україні комуністичний московський режим вже від місяців веде підготовку для якнайширшого відзначення пам'яти Поета, щоб ще далі фальшувати ідеологію Кобзаря України та втілити його постать і творчість у московську культуру й її літературні впливи. Ця підготовка іде на всіх щаблях і сягає від окупаційної влади та її Совєтської Академії Наук, почерез університети й школи, аж до самого долу, до містечка та колгоспного села. Театри, хори, артисти — усе це буде запряжене московською пропагандою до того, щоб і далі тарабанити, що сама же Москва вже виконала Заповіт Т. Шевченка і що український Вашингтон, за пророцтвом Кобзаря — це ніхто інший ,як Ленін або Сталін, та під сучасну хвилю їх вірний соратник Нікіта Хрущов... Москва переведе це вшанування пам'яти ще й у „всесоюзному маштабі", щоб всюди добивати ту постать, що боронила волю не тільки України, а всіх поневолених націй від фіна аж до молдавина, від Польщі аж по Кавказ і Туркестан.

Ми у вільному світі глибоко переконані і ні на хвилину не сумніваємося, що всі жертви нового московського кріпацтва будуть вшановувати невмирущі ідеї Тараса Шевченка в своїх серцях — що „де нема святої волі — не буде там добра ніколи". Його національне євангеліє — Кобзар, і його животворного слова не заглушить ніяка московська пропаганда, воно стоїть на сторожі української всенаціональної правди.

Вся поневолена Україна звертатиметься духом у вільний світ, до її політичної еміґрації, передусім до нас в Америку, що з її проголошенням незалежности та постаттю першого президента Вашингтона Т. Шевченко пов'язав майбутній ідеал України.

Тому не тільки вся поневолена Україна а й вся наша громада у вільному світі цікавиться, як то ми, на волі, відсвяткуємо пам'ять нашого великого борця за свободу всіх націй і безкомпромісового ворога московського імперіялізму й колоніялізму, що під сучасну хвилю задумує сягнути по панування над цілим світом .

Хто тільки у вільному світі згадає ім'я Тараса Шевченка, той водночас пригадує собі і Наукове Товариство ім. Шевченка, що від майже 90 літ об'єднує в собі всю академічну Соборну Україну, науковців-патріотів усіх українських земель. Наше Товариство було тією віссю всенародного культу ідей Тараса Шевченка, що в ім'я наукової правди відновило ім'я України як самостійної нації поміж слов'янськими й европейськими народами. Воно саме чи не найбільше причинилося своїми науковими публікаціями до того, що ім'я України по першій світовій війні було відновлене на мапі Европи.

НТШ-івці, по всьому світі в розсіянні сущі, свідомі своїх традицій і вже заздалегідь — від більше року — зайнялися плянуванням гідного відзначення пам'яти Патрона в соту річницю його смерти, зокрема тут в Америці. Ще перед роком Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА оголосила свої постанови, заключила окрему умову з Українським Народним Союзом і встановила рямки цього відзначування у ЗДА та передала до Головної Ради НТШ свої ухвали, щоб зробити проєкти Американського Наукового Товариства ім. Шевченка загально НТШівськими. Так Американське НТШ виступило з проєктом поштової марки в американській серії борців за волю, ухвалило встановлення Шевченківської медалі - відзнаки за заслуги для української культури й науки, ухвалило вшанувати пам'ять Тараса Шевченка окремою відозвою і цілою низкою публікацій та артистичних імпрез, врешті ухвалило скликання Світового Конґресу Української Вільної Науки із сесіями поодиноких крайових Наукових Товариств ім. Шевченка в Австралії, Европі, Канаді й Америці. Наш політичний провід, Український Конґресовий Комітет Америки, подбав про те, що ці пляни були завершені ухвалами Американського Конґресу про здвигнення пам'ятника Тараса Шевченка у Вашингтоні, до чого причинилися своїми зізнаннями в Комісії Конґресу в першій мірі НТШ-івці проф. Л. Добрянський, проф. Роман Смаль - Стоцький, Дмитро Галичин.

Тепер вже час поінформувати нашу спільноту в Америці про провізоричну програму Світового Конґресу Української Вільної Науки, першої сесії в Ню Йорку, що відбудеться в днях 17, 18 і 19 березня 1961-го року в будинку Українського Інституту Америки. (Ми пересунули дату Конґресу на березень, беручи до уваги можливі сніговії і морози січня в Ню Йорку). Вже тепер апелюємо до всіх нюйоркських організацій не влаштовувати в ці дні ніяких імпрез, а взяти участь у працях Конґресу, в його пленумах і комісіях, вислухуючи влаштовувані доповіді.

Конґрес почнеться Шевченківською Конференцією, що її традиційно влаштовують щороку Наукове Товариство ім. Шевченка і Українська Вільна Академія Наук і черґуються як господарі Конференції. Цього року господарем цієї спільної Конференці є Наукове Товариства ім Шевченка і ми просимо УВАН делеґувати свого доповідача та згодитися, щоб цю сесію влучити в Конґрес Української Вільної Науки. Першу Сесію цього Конґресу, присвячену виключно Шевченкові, відкриє Президент Наукових Товариств ім. Шевченка проф. д-р Роман Смаль - Стоцький разом із діючою Президією Управи НТШ та Почесною Президією Конґресу, до якої увійдуть члени - сеньйори НТШ.

ПРОГРАМА СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ

П'ятниця, 17 березня 1961 р. год. 6-та вечора:

ІНАВҐУРАЦІЙНЕ ВІДКРИТТЯ КОНҐРЕСУ

Президент НТШ, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький: Урочисте відкриття Конґресу.

Проф. д-р Клýренс А. Менінґ: „Шевченко і Брюлов".

Д-р Лука Луців: „Шевченко і Москва".

Д-р Данило Богачевський: „Західньо - европейські суспільні кличі в творах Шевченка".

Проф. д-р Ярослав Падох: „Правний аспект процесу Т. Шевченка в 1847-му році".

Субота, 18 березня 1961 р. год. 9 - 12 перед полуднем:

ЗАСІДАННЯ КОМІСІЙ КОНҐРЕСУ

І. КОМІСІЯ:

Предсідник: проф. д-р Кость Кисілевський.

Заступник предсідника: д-р Марія Овчаренко.

Доповіді:

Д-р Марія Овчаренко: „Наголосові дублети в Шевченковій поезії".

Генерал Павло Шандрук: „Мілітарні аспекти в творах Шевченка".

Проф. д-р Ярослав Рудницький: „Шевченкова ономастика".

Проф. д-р Кость Кисілевський: „Середньо - наддніпрянські особливості Шевченкової мови".

Проф. д-р Пантелеймон Ковалів: „Вплив народної поезії на поетичну мову Шевченка".

II. КОМІСІЯ:

Предсідник: Дир. Володимир Дорошенко.

Заступник предсідника: д-р Лука Луців.

Доповіді:

Дир. Володимир Дорошенко: „Горе і радість у Шевченковому житті".

Проф. д-р Ілля Витанович: „Ознайомленість Шевченка із сучасними йому соціяльними теоріями і рухами".

Проф. д-р Сергій Крашенінніков: „Київ за часів Шевченка" .

Проф. Віктор Доманицький: „Синтетичні націологічні студії життя і творчости Т. Шевченка".

Проф. Богдан Загайкевич: „Куль Шевченка в Галичині".

III. КОМІСІЯ:

Предсідник: проф. д-р Ярослав Рудницький.

Заступник предсідника: д-р Богдан Романенчук.

Доповіді:

Проф. д-р Василь Лев: „Визволений Шевченко і його літературна творчість в 1857 - 58 роках".

Проф. Володимир Радзикевич: „Роля української народної пісні в творах Шевченка".

Д-р Богдан Романенчук. „Естетичні погляди Шевченка".

Проф. Павло Савчук: „Світогляд Шевченка".

Ярослава Ковалюк: „Шевченко і панслявістична думка".

Субота, 18 березня 1961 р. год. 3:30 - 7:30 по полудні.

І. КОМІСІЯ:

Предсідник: проф. д-р Василь Лев.

Заступник предсідника: ред. Богдан Кравців.

Доповіді:

Д-р Марія Овчаренко: „Шевченкознавчі досліди Сергія Єфремова".

Д-р Софія Рабій - Карпінська: „Призначення жінки в творах Шевченка".

Проф. д-р Ярослав Рудницький: „Національне і універсальне в творах Шевченка".

Проф. д-р Василь Лев: „Шевченкові твори в редакції Богдана Лепкого".

Проф. д-р Володимир Янів: „Українська людина в світлі поетичної творчости Т. Шевченка".

II. КОМІСІЯ:

Предсідник: проф. д-р Григор Лужницький.

Заступник предсідника: д-р Олександер Домбровський.

Доповіді:

Проф. д-р Григор Лужницький: „Сценічність постатей в поезії Шевченка".

Д-р Олександер Домбровський: „Антична тематика в творах Шевченка".

Проф. д-р Іван Мірчук: „Шевченко і слов'янський месіянізм".

Проф. Роман Придаткевич: „Шевченко в історії музики 19. сторіччя".

Борис Берест - Ковалів: „Шевченко і українське кіно".

Проф. Юрій Лінчевський: „Шевченко — драматург".

III. КОМІСІЯ:

Предсідник: проф. д-р Василь Стецюк.

Заступник предсідника: проф. д-р Микола Чировський.

Доповіді:

Проф. д-р Антін Рудницький: „Шевченко і музична творчість".

Проф. д-р Микола Чировський: „Економічне положення України в творах Шевченка".

Ред. Богдан Кравців: „Нові видання з Шевченкознавства".

Ред. Антін Драган: „Шевченко в Америці".

Петро Павлович: „Шевченкові думи в піснях Степана Руданського.

Неділя, 19 березня 1960 р.

Год. 10 ранку: Служба Божа і Панахида за померлих членів НТШ — в українських православних Церквах на 82 вулиці та Брум стріт.

Год. 11 ранку: Служба Божа і Панахида за померлих членів НТШ — в українській греко - католицькій церкві св. Юрія в Ню Йорку, при 7-ій вулиці.

Год. 4-та по полудні:

КІНЦЕВА ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ:

Предсідник: дійсний член НТШ, голова УВАН, проф. д-р Юрій Шевельов.

Заступ. предсідника: проф. д-р Василь Стецюк.

Доповіді:

Проф. д-р Теодор Мацьків: „Шевченко як чемпіон свободи".

Ред. Іван Кедрин-Рудницький: „Місце Шевченка в розвитку української політичної думки".

Год. 5:30 по полудні:

СВЯТОЧНЕ ЗАКРИТТЯ КОНҐРЕСУ

Президент НТШ, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький: Кінцеве слово.

Після місцевої конференції Конґресу в дні 19 березня 1961-го року, вечером відбудеться Святочна Академія Об'єднаних Організацій міста Ню Йорку і Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗДА. Ця Академія творитиме закінчення Шевченківських днів у Ню Йорку.

Друга сесія Світового Конґресу Української Вільної Науки відбудеться в суботу, 9-го вересня 1961го року в Колюмбійському університеті в Ню Йорку. Вона складатиметься із одного пленуму, присвяченому Шевченкознавству та святочних засідань трьох окремих Комісій, присвячених загальній проблематиці, зокрема досягненням української вільної науки, поза межами Батьківщини та станові української науки на рідних землях під московською большевицькою окупацією. Програма цієї сесії Конґресу буде подана до відома окремо.

Крім того всі „Осередки Праці НТШ" зорганізують свої місцеві Шевченківські Конференції та святочні засідання.

Ми подали ось тут загальний нарис святкування в Америці. І тепер маємо до наших політичних провідників, до всіх організацій і до всієї нашої спільноти в ЗДА прохання і пересторогу.

Прохання НТШ коротке: на всі ці імпрези Наукове Товариство ім. Шевченка потребує фондів. Із соромом мусимо підкреслити, що за довге десятиліття НТШ-івської праці в ЗДА не знайшлося навіть 200 осіб і організацій, що пожертвували на українську вільну науку принайменше 50 долярів. Ото ж, Наукове Т-во ім. Шевченка апелює до всіх патріотів і до всіх органiзазацій поспішити негайно з пожертвами до Наукового Т-ва ім. Шевченка — на Світовий Конґрес Української Вільної Науки.

Наша пересторога теж коротка: Відверто кажемо нашій Громаді: матимете такий Конґрес, на який дасьде матеріяльні засоби. Якщо їх громада не дасть, то хай громада несе й відповідальність за те, що Наукове Т-во ім. Шевченка буде змушене обмежити свої пляни. А це викличе глибоке розчарування поміж усіми громадянами, а ще більш розчарування теж і в окупованій Україні.

Українська вільна і передрішена наука потребує фондів! Хай кожний використає кінець року для посильної пожертви для Наукового Т-ва ім. Шевченка, яку може відтягнути від доходового податку. Хай кожна організація поспішить із своєю пожертвою на НТШ-івський Конґрес Вільної Науки і уможливить приїзд хоч кільком делеґатам з Европи та допоможе опублікувати цілість праць і доповідей Конґресу .

Наукове Товариство виконало свій обов'язок гідно запланувати відсвяткування сторіччя смерти свого патрона. Тепер слово за громадою!

Ми твердо віримо, що українська спільнота у вільному світі не дозволить своєю байдужністю і апатією до науки, на пониження нашої культурної репрезентації у світі, а тим самим і на пониження нашої національно-політичної зрілости. В нашій спільноті поза межами України існують ще одиниці, що розуміють вагу і вартість своєї науки і їх голосу послухає ще широка наша громада у вільній Америці та докладе всіх старань, щоб сторіччя смерти нашого всенаціонального Пророка й Ідеолога було так урочисто і маніфестаційно відзначене, щоб своїм відгуком понеслося не тільки по цілому вільному світі, але щоб відбилося широко на всіх просторах і в усіх закутинах нашої поневоленої Батьківщини!

За Управу Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА: Проф. д-р **Роман Смаль-Стоцький**; д-р **Вінкентій Шандор**; проф. д-р **Осип Андрушків**; проф. д-р **Василь Стецюк**.

ГРОШЕВА РЕФОРМА В СОВЄТАХ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

нішньому, показовому вигляді. Люди не завдають собі труду зважити на штучно підвищену вартість розрахункової одиниці, — совєтського рубля. Це досконало змінює натуру явища. Пояснимо це на такому прикладі: в згаданому році Москва експортувала 5.1 млн. тонн зерна по пересічній ціні 28 рублів за центнер. На пленумі ЦУ КПСС в 1959 р. Хрущов казав, що в 1958 р. при хлібозаготівлях сплачувалося колгоспам пересічно 66 рублів за центнер. Навіть в Україні, що завжди одержує нижчу оплату, за центнер пшениці платили на Херсонщині 46 рублів. Отже, здається безсумнівний демпінґ. Але явище змінюється, якщо зважити зміну рубля. Продаючи за 28 рублів центнер хліба, Совєти вимагали за це оплати суми, що відповідає 7 долярам (4 рублі за 1 доляр). А ці 7 долярів, як тепер самою реформою підтверджено, дорівнювали 63 рублям (90 нових копійок за 1 доляр). Заплативши українським колгоспникам 46 рублів за центнер пшениці і продавши його за 63 рублі, аж ніяк не може бути назване демпінґом.

З наведеного має бути ясним, що девальвація рубля не може не потягнути за собою дуже поважних наслідків в переважній частині совєтської зовнішньої торгівлі. Наприклад, продаючи Східній Німеччині тонну вугілля за 64 руб., Москва одержувала 64 марки, бо вартість рубля і марки була вирівняна на золотій базі на висоті 25 центів. В нових рублях тонна вугілля має коштувати 6.4 руб., але на золотій базі, перечислений в доляри, це буде дорівнювати не 16 дол., як раніше, а тільки 7 дол. (1 руб. — 1.1 доляра). Отже Східній Німеччині, при збереженні вартости марки, доведеться сплатити за тонну вугілля не 64 марки, а лише 28. І так в усьому: тонна сталі при попередній ціні 500 руб. приносила вартість 125 дол., при теперішній ціні в 50 нових рублів це буде рівновартісним лише 55 долярів. Теж саме при імпорті. Коли Москва сплачувала за яйце 10 коп., то продавець змушений був сприймати це, як сплату 2.5 цента, що не було занизьким для цін світового ринку. Але тепер Москва вже не зможе сплатити за яєце 1 нову копійку, бо вартість 2.5 цента вимагатиме сплати 2.2 копійки.

Все це означає, що при тому обсязі зовнішньо - торговельних операцій, який мала Москва в 1958 році, вона повинна була б понести втрат у вислідi девальвації рубля на суму 20 мільярдів старих рублів. Так само поважні втрати мала б понести вона і при перечисленні на нову валюту виданих нею позик іншим країнам.

З наведеного ясно, що самим переведенням реформи справа обмежитися не може. За цим повинно прийти підвищення цін на товари, що їх експортує Москва, і намагання довести валюти комуністичних країн до рівня совєтської девальвації. Те й друге створюватиме досить скомпліковане становище в комуністичному таборі.

Це говорить за те, що до реформи не можна ставитися як до проминаючої події: вона породжує процеси, що заслуговуватимуть на дуже поважну увагу .

Короткі Вістки

● **Польські й американські** газети поміщують репортаж про приїзд до Польщі теперішнього 35-річного жидівського рабіна з Ню Йорку, Абрагама Феффера, який — одинокий з цілої своєї родини — врятувався був з кацету в Освєнцімі (Авшвіці) і тепер захотів побачити своє рідне містечко Дробін. Не знайшов нікого з родини ні знайомих і мало кого, що тямив його родину. Нагробниками з жидівського цвинтаря була вимощена вулиця.

● **У Південній Кореї** у комунальних виборах поважний успіх мали прихильники колишнього президента Синґмана Рі, які йшли до виборів під фірмою Незалежної Партії. Вони дістали 9-х міських посадників і 53-х війтів, коли водночас Демократична партія прем'єра Джона Чанґа обрала 12 посадників і тільки 24-х війтів. Група, що відкололась від Демократичної партії, була у вислідах виборів на третьому місці.

ІДЕ РІК НОВИЙ...

Відчиняйте ширше браму,
Іде Рік Новий в санках,
Срібносніжними ланами
З подарунками в мішках!

Дні везе ясні, блакитні,
Повні сонця і весни,
Урожайне щедре літо,
І осінні дні рясні...

— — — — — —

На шибках зірки, мов очі,
І сніжинки — сльози вій.
Рік Новий... І кожен хоче
Шлях знайти нових надій.

ВІРА ВОРСКЛО

● **Західньо - берлінський** посадник Віллі Брандт висловив надію, що в 1961 році обійдеться від нової важкої кризи довкола проблеми Берліну. Проте водночас він признав, що не вірить, щоб Совєти виреклись своїх плянів, наставлених остаточно на скомунізування Берліну та взагалі всієї Західньої Німеччини.

ХРОНІКА 1960-го РОКУ

(Продовження зі стор. 2)

Союзу в Ню Йорку, — голова мгр. П. Григорович.
— Антін Романчук, видатний артист - маляр, помер у Ню Йорку на 62 р. життя.
22 — Жалібна Академія в честь С. В. Петлюри в Ню Йорку й інших містах.
26 — Адвокат Іван Яремко став секретарем уряду, міністром, в провінції Онтаріо, Канада.
28-29 — Ювілейний З'їзд Т-ва Українських Лікарів в Торонто, Канада.
— Наукова конференція НТШ і Академічного Товариства „Запорожжя" для відзначення 100-семестра.
28-30 — 23-ий З'їзд Організації Державного Визволення України (ОДВУ), — голова — проф. Ол. Грановський.
— Д-р Ст. Витвицький, президент У. Н. Р. в екзилі, був прийнятий заступником державного секретаря Л. Гендерсоном у Вашингтоні.

ЧЕРВЕНЬ

1 — Адміністраційна Комісія Конгресу одобрила резолюцію в справі пам'ятника Т. Шевченка у Вашингтоні.
— Інж. А. Кішка ,видатний діяч прибув з Бельгії на відвідини до ЗДА.
4 — Заклик М. А. Лівицького на публічному зібранні в Ню Йорку до політичної консолідації.
Спілки Визволення України в Канаді, в Торонто ,— голова Кр. Управи М. Садиленко.
7 — Започаткування Головним Урядом УНСоюзу Фонду Наглої Потреби.
8 — Вибір у провінції Саскачевані в Канаді 5-ох українських послів.
11 — Участь українців у 2-ій публічній манїфестації з нагоди 300-річчя Джерзі Сіти.
12 — Посвячення нового монастиря ЧСВВ в Торонта, Канада.
17-19 — Річна Конвенція Українсько - Американських Ветеранів на Союзівці. Крайовий командант — Антін Кучер з Гартфорду .
18 — Євген Лазор (Е. Черевань), журналіст - фейлетоніст, помор у Торонто. Канада, на 44 році життя.
— 5-ий Конгрес українців Аргентини. Голова — д-р Василь Іваницький.
— 6-та організаційна конференція СУСТА в Нюарку, Н. Дж.
19 — Посвячення в Байоні, Н. Дж., Митрополитом Константином нової гр. - кат. церкви Пр. Діви Марії.
19-29 — Конференція американської і канадійської асоціяцій бібліотекарів в Монтреалі, Канада, з активною участю українців .
24 — Палата Репрезентантів схвалила резолюцію ч. 311 в справі пам'ятника Тараса Шевченка у Вашингтоні.
25 — Наради Ради директорів УККА в Ню Йорку в справі Світового Конгресу вільних українців.
— Вістка про засудження на смерть у Перемишлі майора УПА Івана Шпонтяка.
26 — 11-та зустріч - здвиг українців ЗДА й Канади у Торонті, Канада, — 10,000 приявних.
28 — Трагічна смерть 6-ох українських юнаків при переході річки біля пластового табору недалеко Шикаґа, Іллин.

ЛИПЕНЬ

1 — Василь Гельмер, кол. голова ОДВУ в Ню Йорку, помер у Ню Йорку.
— 3-ий Крайовий З'їзд УНО Канади і братніх організацій в Судбури, Канада. Голова Кр. Екзекутиви УНО — Михайло Шарик.
— 3-та Ювілейна зустріч на оселі Київ б. Торонта, Канада, з нагоди 10-річчя ОДУМ.
3 — 12-ий Собор української Греко - Православної Церкви в Канаді з 300 делеґатами.
5 — Нарада Екзекутивного К-ту УНСоюзу й Виконавчого К-ту Українського Робітничого Союзу на Союзівці у справі злуки.
7 — Проф. Омелян Плешкевич, організатор хорів, дириґент „Сурми", помер у Шикаґо на 63-му р. життя.
— Свідчення делеґацій УККА на Комісії Програми Конвенції Демократичної партії в Лос Анджелесі.
— Проф. Степан Ленкавський ,голова ЗЧ ОУН на відвідинах у ЗДА, відвідав „Свободу" і дав інтерв'ю.
10 — Посвячення наріжного каменя монастиря СС Василіянок сп. Амврозієм на Асторії, Ню Йорк.
11 — Участь українських діячів у Конвенції Демократичної партії в Лос Анджелесі.
12 — Призначення Дм. Галичина на члена Дорадчого К-ту Національностей при Крайовому К-ті Республіканської партії.
17 — Манїфестація організацій Визвольного Фронту в Елленвілі, Н. Й., — виступ голови Проводу ЗЧ ОУН Ст. Ленкавського .
17-23 — Тиждень поневолених народів в ЗДА, активна участь українців в манїфестаціях у Ню Йорку, Шикаго, Филаделфії і ін. Заклик Екзарха Стемфордської єпархії до всенародних молитов.
19 — Єпископ Павло Гойдич, помер у Леопольдвілі, ЧСР, після 9-річного ув'язнення, на 72 р. життя.
21 — Свідчення делеґації УККА на Комісії Програми Республіканської партії в Шикаґо.
27 — Етель Е. Войніч, письменниця, англ. перекладачка поем Т. Шевченка, померла в Ню Йорку на 96 р. життя.
31 — Український День ОДВУ в Лігайтоні, Па.
31-7 серпня — Участь українського духовенства і вірних в 37-му Світовому Ев. Мюнхені.

СЕРПЕНЬ

4 — Приїзд до ЗДА на відвідини проф. міжнародного права в катол. університеті в Буенос Айресі, Арґентина, д-ра Богдана Галайчука.
7 — Манїфестація понад 10,000 осіб на оселі СУМА „Холодний Яр" в Пайку б. Рочестеру, Н. Й.
8-31 — 7-ий курс українознавства для 45 курсантів на Союзівці.
9 — Вістка в американсько-українській пресі про звільнення Митрополита Й. Сліпого з кацету в Мордовії і його поселення в околиці Іркутська.
21-28 — Участь українських учених з ЗДА, Німеччини й Швеції в міжнародній конференції істориків у Штокгольмі.
23 — Відкриття виставки української книжки у Римі з нагоди тамошньої Олімпіяди.
27-28 — 5-та Педагогічна конференція Об'єднання українських педагогів Канади.
28 — 25-ий День УНСоюзу в Шикаґо.
31 — Сенат ухвалив резолюцію про пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні.
Палата Репрезентантів видала брошуру ч. 445 про життя і творчість Т. Шевченка на підставі резолюції конресмена Лесінського з 7-го червня ч. 524.
У місяцях липні і серпні діяли табори для молоді, що їх уладжували ПЛАСТ, ОДУМ, СУМА, МУН і УНСоюз.

ВЕРЕСЕНЬ

2-5 — Річна конвенція Ліги української молоді Півн. Америки в Ню Йорку, — голова — Вол. Боднар.
3 — Загально - крайовий З'їзд Союзу Гетьманців-Державників Канади, в Торонто, голова — д-р Микола Кухаришин.
3-4 — З'їзд ОДУМ-у з нагоди 10-річчя в Ню Йорку, — голова — Микола Дзябенко.
3-5 — Здвиги СУМА в Елленвіл, Н. Й., з участю коло 10,000 осіб.
— „Мала Олімпіяда", спортові змагання на Союзівці.
— Міжкрайова конференція Пластового активу в Іст Четгемі, Н. Й.
— 2-ий з'їзд українських ветеринарних лікарів ЗДА і Канади, голова — проф. д-р І. Білоскурський.
5 2-ий з'їзд Т-ва Угнівщини в Джерзи Сіті, Н. Дж.
9 — Зречення з головства в Головній Управі ООЧСУ проф. Ів. Вовчука, — в. о. голови Теодор Качалуба, ген. секретар М. В. Нестерчук.
10-11 — З'їзд УНО і братніх організацій в Торонто.
16 — Створення Крайового Комітету для вшанування пам'яти Т. Шевченка в 100-річні роковини смерти і в справі пам'ятника у Вашингтоні, — голова проф. Р. Смаль-Стоцький.
17 — Заклик Об'єднаного Комітету в Ню Йорку до демонстрацій проти Хрущова.
— Спеціяльне число „Свободи", англомовний додаток, ч. 179, проти Хрущова.
18-20 — Голосні публічні демонстрації українців в Ню Йорку проти Хрущова у зв'язку з його приїздом до ОН.
23-25 — 22-го конвенція Ліги української католицької молоді в Гейзлтоні, Па.
24-1 жовтня — Мистецькі імпрези під безпосереднім протекторатом посадника м. Дітройту Марусі Бек — велика виставка, симфонічний концерт, бенкет.
26 — Виступ канадійського прем'єра Діфенбейкера в Ген. Асамблеї ОН із згадкою про „волелюбних українців".
29 — Зголошення Секретаріятом Зак. справ УГВР в Ню Йорку делеґатам в ОН меморіялу в справі України; подібні меморіяли від КУК і УККА.
— Розіслання всім членам Конгресу й дипломатам у Вашингтоні і при ОН меморіялу від Представництва УНРади в ЗДА п. н. „Російський імперіялізм".

ЖОВТЕНЬ

4 — Окремий Додаток до ч. 190 „Свободи" про українські демонстрації проти Н. Хрущова.
— Виступ голови делеґації Української ССР в Об'єднаних Націях М. В. Подгорного з лайкою проти Тижня Поневолених Націй і Українських Днів в Америці.
7 — Наради окремої Комісії УККА для справи Світового Конґресу Вільних Українців, для предложення їх ПАУК-ві.
— „Новий Шлях" у Вінніпеґу перейшов на тижневик.
8 — 14-ті Загальні Збори Об'єднання українських лісників (ОБУЛІД) в Ню Йорку. Голова — інж. І. Вінтоняк.
8-9 — Наукова конференція НТШ Канада в Торонто.
8-10 — 10-ий З'їзд Союзу українських жертв російсько - комуністичного режиму (СУЖЕРО) і ОДУМ в Торонто, Канада. Голова ГУ СУЖЕРО — Микола Приходько.
9 — Велике віче українців з обох американських партій в Ню Йорку з закликом до політичної активізації української громади в ЗДА.
— Зустріч українських демократичних діячів з Гаррі Труманом в Ню Йорку.
15 — Створення у Парижі Шевченківського К-ту для Франції і Бельгії. Голова — П. Плевако.
15-16 — 5-ий З'їзд Демократичного Об'єднання б. репресованих українців совєтським режимом (ДОБРУС) в Ню Йорку. Голова — А. Гудовський.
22-23 — 3-ій Лемківський З'їзд, скликаний Організацією Оборони Лемківщини. Голова — Іван Сквіртнянський.
29 — Конференція ПАУК в Ню Йорку: покликання до до життя Підготовчого Котету для скликання Світового Конґресу Вільних Українців у 1961м-у році.
31 — Велике віче Республіканського Комітету національних груп, з активною участю українців, в Нюарку, Н. Дж. у приявності Генрі Кебота Ладжа.

ЛИСТОПАД

2 — Микола Капуста, видатний кооператор, кол. УСС, помер у Сарселі, Франція, на 77 році життя.
3 — Звернення 6-ої сесії ПАУК в справі Світового Конґресу Вільних Українців.
6 — Перша неділя після 1-го Листопада — масові збірка на Інвалідів. Листопадові Академії в усіх місцях скупчення українців.
12 — Участь делеґатів УККА у Всеамериканській конференції для боротьби проти комунізму, в Кензас Сіті, Мо:
26-27 — 8-ий З'їзд СУМА в Ню Йорку. Голова — михайло Фурда.
27 — 5-ті Звичайні Загальні Збори НТШ в Америці. Голова: проф. д-р Р. Смаль-Стоцький .
— Створення Ювілейного Громадського Комітету для вшанування Т. Шевченка у Буенос Айресі, Арґентина.
29 — Трагічна смерть 17-ох українських школярів і вчителя в зударі автобусу й потягу під м. Демонт в Альберті, Канада.
— Папа призначив о. д-ра Вол. Маланчука екзархом українців-католиків у Франції з титулом єпископа.
— Союз українських організацій в Австралії (СУОА) видав заклик у справі Шевченківського року 1961.
— Олександер Корнійчук роз'їздив по ЗДА з місією совєтських науковців і письменників.
— У „Мілітері Рев'ю", офіційному органі Армії, в Лівенпорті, Кензас, появилась прихильна для України стаття про „Повстанську війну в Україні".

ГРУДЕНЬ

3 — Ювілейний бенкет у Филаделфії з нагоди 35-річчя існування Союзу Українок Америки.
10 — Володимир Мартинець, член Проводу Українських Націоналістів, — видатний журналіст, редактор „Нового Шляху", помер у Вінніпеґу, Канада, на 60 році життя.
14 — Призначення Сиракюзким університетом стипендій на студіювання слов'янських мов, зокрема української .
16 — Загальні Збори УВАН в Канаді, у Вінніпеґу. Голова — проф. Я. Рудницький.
18 — Загальні бори Об'єднання Мистців українців в Америці, Ню Йорк. Голова — С. Гординський .
24 — Чергові наради Шевченківського Комітету в Ню Йорку.
— Д-р Антін Княжинський, кол. в'язень совєтських концтаборів, публіцист, колиш. голова Відд. ОбВУА, помер у Филаделфії.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 8-го СІЧНЯ 1961 р.

ПІТСБУРҐ, Па. — Річні Збори Бр. св. о. Николая, Відд. 53, в год. 12.30 по пол., в Українськім Клюбі, при вул. 11-ій і Вінґем, Савт Сайд. — В. Сачко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. ? — Річні Звичайні Загальні Збори Тов. ім. Вітовського, Відд. 375, в год. 12-ій в полудне в Клюбі. Якщо не буде повної скількости членів, то збори відбудуться годину пізніше, то є в год. 1-ій по пол. без уваги на число присутніх членів. — Е. Грималяк, секр.

РОССФОРД, Огайо. — Річні Збори Братства св. Михаїла, Відд. 235, в год. 2-ій по пол., в УНДомі. — І. Шестак, секр.

АВБУРН, Н. Й. — Річні Загальні Збори, Тов. „Запорожська Січ", Відд. 283, в годині 2-ій по пол., в залі „Запорожська Січ". — П. Пироганич, секр.

КЕМПБЕЛЛ, Огайо. — Річні Збори, Тов. Сокіл, Відд. 218, в год. 2-ій по пол., в УНДомі. — Управа.

БРІДЖПОРТ, Па. — Річні Збори Бр. св. Петра і Павла, Відд. 383, в год.1.30 по пол., в парафіяльній залі, під ч. 494 Форд вул. — І. Гродзінський, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні і Річні Збори Тов. ім. Івана Франка, Відд. 334, в год. 1-ій по пол., в УНДомі при Вест 2253, 14-ій вул. — Г. Демкович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Річні Збори Тов. Сокіл, Відд. 336, в год. 1-ій по пол., в Народнім Домі В. 14 Стр. — Т. Кальмук, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Річні Збори Відд. 352, в год. 12-ій в пол. в залі Укр. Кат. Горожанського Клюбу при 2-ій і Торлов вул. — Щербак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Річні Збори Тов. Укр. Січ, Відділ 170, в годині 3.30 по пол. в УНДомі 96 Фліт вул. — І. Грабар, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Місячні Збори Тов. „Укр. Січ", Відд. 39, в год. 3-ій по пол. Збирання вкладок субота 7-го січня від год. 7—10 веч. і неділя 8-го січня від год. 12—3 по пол. — Управа.

ВІВТОРОК, 10-го СІЧНЯ 1961 р.

БАЙОН, Н. Дж. — Річні Збори Бр. св. Арх. Михаїла, Відд. 213, в год. 7-ій веч. в УНДомі, 37 Іст 23 Стр. — А. Басараб, секр.

Посмертна згадка

МАРІЯ ФЕДЬКІВ з роду Іванців, членкиня Тов. ім. Рогатинщина, Відділ 396 У. Н. Союзу в Питсбурґу, Па., упокоїлася в Бозі дня 1-го грудня 1960. Покійна народилася в селі Коростовичі, пов. Рогатин. До УНСоюзу вступила в 1918 р. Полишила в смутку три дочки з чоловіками, п'ять внуків і трьох правнуків, а також двох братів в старім краю. Похорон відбувся в понеділок 5-го грудня 1960 р. з похоронного заведення до церкви св. Івана Христителя на 7-ій вулиці, відтак на цвинтар св. Івана Христителя. — Вічна Їй Пам'ять!

І. Слободян, секр.

МИХАЙЛО ШИШКА, член 421 Відділу УНСоюзу в Томастави, Конн., помер 29-го вересня 1960 р. Покійний уроджений 20-го листопада 1892 р. у селі Дорогочівка, пов. Заліщики, Західна Україна. Полишив у великім смутку два сини Івана і Степана і чотири дочки замужні Анну Сояк, Марію Ван Бурен, Павліну Вілярд і Ірену Таскер. Похорон відбувся 1. жовтня 1960 р. з католицької церкви св. Михаїла в Тервіл, Конн. — Вічна Йому Память!

Юлія Береза, секр.

ТАРЗАН, ч. 4579. Перед зуда ром.

Тарзан переміг ґорилю, але шум змагань із дикою бестією заалярмував Віру.

І тепер він по тихо підготовляв смертельну пастку для свого ворога.

Обережно, але рішучо, мавполюд зближався до похмурого палацу. Незабаром буде зудар між тими двома ворогами на життя і смерть.